

REMISSUTLÅTANDE

Jag har ombetts lämna ett utlåtande gällande den projektrapport som agronom Mikko Rahtola utformat på Jord-och skogsbruksministeriets uppdrag; Luomutieto.

Ålands geografiska placering, mitt emellan Finland och Sverige, ger oss goda möjligheter att följa med och bevaka både vad som händer i moderlandet och hos grannen i väster. Man kan då bland annat konstatera att hur den ekologiska produktionen lyfts fram och stötts i det stora hela är en politisk fråga. Här behövs ett exempel ur verkligheten för att förtydliga påståendet; till den förra svenska regeringen fanns ett miljöparti med i bakgrunden, som stödparti. Under den mandatperioden gjordes stora ekonomiska satsningar i Sverige för att få fram information, riktad direkt till konsument. Även satsningen på marknadsföring av ekologiska produkter var omfattande. Den politiska sammansättning som nu har regeringsmakten i Sverige verkar inte alls ha samma intresse av att lyfta fram den ekologiska produktionsformen. Den stora skillnaden i de olika politiska blockens prioriteringar är påtaglig. I Finland är situationen annorlunda men det är fortsättningsvis en politisk vilja som måste finnas om man vill stötta och lyfta fram ekologisk produktion med hjälp av allmänna medel .

På Åland har medveten ekologisk produktion bedrivits allt sedan sent 1970-tal, även om odlingsformen på den tiden kallades 'alternativ odling'. Man kan alltså med fog säga att här finns lång erfarenhet. Fram till 1995 var antalet ekologiska producenter färre än 30 stycken. Sedan EU-inträdet har antalet ekologiska gårdar vuxit nästan lavinartat, till att idag vara nästan 150 stycken. Över 20 % av den åländska åkerarealen är omställd till ekologisk odling. Här finns alltså, förutom lång erfarenhet, även en stor potential för ekologisk livsmedelsproduktion. Som en konsekvens av detta kommer åländska ekoprodukter sannolikt att bli mer synliga på den inhemska marknaden inom en snar framtid.

Genom miljöstödet har man, både i fastlandet och på Åland, gått in för att stöda den ekologiska produktionen genom en kombination av nationell- och EU-finansiering. Däremot har man grovt missat att stötta även det som kommer ut ur detta system, nämligen ekologiska produkter. De ekologiska produkterna hittar inte sin marknad per automatik och de passar inte heller nödvändigtvis in i den konventionella logistik, som ju byggts upp under många årtionden. Därför har ekologiska produkter, i många fall i form av blygsamma eller begränsade

kvantiteter, fått hitta sina egna vägar fram till konsumenten. Gårdsbutiker, torgförsäljning, marknader och prenumerationssystem är några exempel på sådana, alternativa vägar. Då det satsas stora summor på att stöda produktionen måste man också ta ett ansvar för fortsättningen, alltså produkterna. I det här avseendet är situationen lika beklaglig på Åland som i fastlandet.

Ett helhetsgrepp på marknadsföringen av ekologiska livsmedel i Finland är nödvändigt. Vad gäller informationen till konsument har Finfood-Luomu gjort ett mycket gott förarbete. En fortsättning och vidareutveckling av den verksamheten är önskvärd och kunde t ex omhändertas av Luomuliitto som besitter stor sakkunskap. För att ännu en gång dra paralleller till grannlandet så är det Luomuliittos svenska motsvarighet, Ekologiska Lantbrukarna, som sköter mycket av just konsument- och marknadsinformation Sverige.

Från åländskt håll är vi intresserade av samverkan med fastländska organisationer både vad gäller rådgivning och forsknings-/försöksverksamhet. Precis som Mikko Rahtola nämner i rapporten bedrivs en omfattande försöksverksamhet inom ekologisk odling på Ålands försöksstation. En samverkan där Ålands försöksstation kan vara med redan i ett tidigt planeringsstadium och tillsammans med motsvarande verksamheter på fastlandssidan söka extern finansiering för varierande projekt är väl värt att prioritera. Den långa erfarenhet av ekologisk försöksverksamhet och den kompetens som därmed finns på Ålands försöksstation kan utnyttjas i ett långt vidare sammanhang än vad som hittills gjorts.

Jag deltar gärna i framtida diskussioner om hur den kompetens och erfarenhet som finns på Åland kan nyttjas i ett nationellt sammanhang där vi alla vinner på en utvidgad samverkan till gagn för den ekologiska produktionen i hela landet. En tydlig målsättning vad man vill uppnå och en lika tydlig strategi för hur det ska ske är av största vikt för att ekologisk produktion ska kunna utvecklas och göras mer synlig i Finland. Målsättningen bör regelbundet revideras och någon måste bära huvudansvaret för att så sker. Den uppgiften kräver både sina kvinnor och sina män.

Vänliga hälsningar

Soile Warttinen

Rådgivare för ekologisk produktion

Ålands Hushållningssällskap